

Osman Kaya'nın »50 Senemi Verdim« Kitabına Sunuş

»Artvinli Halk Şairleri« araştırması epeydir kafamda şekillenen projelerden biriydi. Belki geneli ilgilendirenlerin önemlisi d eğil ama gön- lümdeki yeri en sağlam olanlardandı. Oraları yaşarken değil de çok uzak kaldıktan sonra hissetmeye başlamış olmamın hüznüyle bu düşünceyle yoğunlaşmaktaydım nicedir.

Araştırmanın altyapısı zaten genelde hazırды. Artık on yıllarla ifade etmekte abartı görmediğim birikim zaten oluşmuştu. Ancak yine de adını bil(e)meyeceğim birileri her zaman olabilirdi. Bunun iki nedeni vardı. İlki halk şirinin müthiş bir derya olmasından dolayı her şeye her zaman ve her derinlikte ulaşmanın olanaksızlığıydı. Öteki neden ise, her an yeni ve bir biçimde 'ilk' olan bir şairi gözden kaçırma tehlikesiydi. Bundan dolayı yine de özenle incelemeye ve ilgili herkese bunu duyurmaya çalışmaktaydım. Kaldı ki buna karşın bazı şairleri bu araştırmaya al(a)madım. Bazılarının bir iki yerde karşılaştığım şiirleri (sonradan belli olduğu üzere) bu şiirleri aktaran kişilerin 'becerileri' nedeniyle çok kötüydü. Bunun için -ki bu yine de kesinlikle benim eksikliğim- bu şairleri araştırmayı bile gerekli görmedim.

Murat Muratoğlu (©BK)

Ayrıca bugüne dek hiçbir araştırmacının dikkatini çek(e)meyen ve güzel bir tesadüf sonucu (burada *Murat Muratoğlu* ve *İsmet Su*'nun adlarını anmalıyım) iki önemli şairi ilk kez gün yüzüne çıkarma fırsatını buldum.

İsmet Su (©BK)

Osman Kaya (1947) adını o dönemlerde bazı araştırmalarda görmüştüm ancak henüz ille de ilk elde ilişki kurmamı gerektirecek boyutta hissetmemiştim. Aynı süreçte araştırmalarım devam ederken *Cemal Safi*'yi (1938-2018) bir ziyaretimde »Artvinli Halk Şairleri« projemden söz ettim. İlk sorusu

Osman Kaya'yı tanıyıp tanımadığımı oldu. Tanımıyordum, öyle de söyledim. Herhangi bir şey demeden bir olay anlattı ve bu olaya bağlı olarak

Cemal Safi (©BK)

Osman Kaya'nın doğaçlama olarak yazdığını söylediği »Yamuk döner küre-i arz semada« diye başlayan ve sanırım daha uzun bir süre yayınlamayacağım bir şiiri ezberinden okudu. (Ezberinden okumuş olması şaşırtıcı değildi çünkü *Safi Hoca* her şeyi belleğinde tutmasıyla ünlüdür.) Şiirin sonunda mahlası geçmese de bunun *Osman Kaya*'ya ait olduğunu söylemesine gerek olmazdı artık.

Hem bu boyutta araştırmalar yapmış, benzerlerini yapmaya niyetlenmiş birisi olarak bu şairi, hem bir biçimde burnumun dibinde olmasına karşın fark edememiş olmaktan dolayı başımdan kaynar sular döküldü haliyle. Neyse ki *Safi Hoca* bunu görmedi (aslında görmezden geldi) ve *Osman Kaya*'ya ilişkin bazı ilginç veriler aktardı.

Ancak uzun bir süredir ilişkisinin koptuğunu ve bildiği kadarıyla İstanbul'a yerleştiğini duyduğunu anlattı.

Ertesi gün İstanbul'a döndüğümde kardeşim *Fikret*'in (1962) sekreterine İstanbul çevresinde kayıtlı tüm *Osman Kaya* adlı kişilere ulaşip hangisinin Ardanoçlu olduğunu öğrenmesini rica ettim. Aklıma gelen en kestirme yöntem bu olduğundan işe yarayıp yaramayacağını bile düşünmedim. 9. *Osman Kaya*, Ardanoçlu olduğunu söyleyince hemen haber verdiler bana. Önce bir telefon konuşması, ertesi gün de yüz yüze görüşme.

İlk görüşmemizde beni etkileyen o şiirini kendi kaleminden yazmasını istedim. Hemen başladı yazmaya ama tümünü hatırlayamadı. Tabii ki *Cemal Safi*'yi arayarak ona sordu ve kendi şiirini tamamladı.

Bu arada bana sebep olup *Osman Kaya*'yı bulmamı sağlayan *Safi Hoca*'nın da benim aracılığım ile onunla yeniden görüşmesini sağlamış oldum. Borcumu ödedim sayılmaz ama yine de yükümlün hafiflediği düşünülebilir.

Daha sonra ise görüşmelerimiz yoğunlaştı, sıklaştı. Zaten o ilk görüşmemizde bile bir dosya hazırlayıp getirmişti. Sonra da zamana bölersek ortalama 3 ayda bir dosya elime geçmeye başladı. Bunların bir bölümünü »Bir Ömrün Şiirleri«, (2002) ve »Evreni Bütün Edelim«, (2003) adlarıyla yayınladım. Toplam 500 sayfaya yaklaşan bu kitaplar haliyle *Osman Kaya*'nın şiirini ifade etmeye yeterli değildi. Yalnızca küçük bir kesit olabilirdi.

Burada önemini vurgulamak istediğim başka bir yan ortaya çıktı.

Osman Kaya'nın birçok şiirinde de bahsettiği gibi evinde, eşiyle çocuklarıyla şiirden dolayı sorunlar yaşamış. Daha doğrusu böylesi bir şairin yaşam biçimi de aile açısından önemli zorlukları taşımış. Yıllarca inişli çıkışlı bir yaşam süren *Osman Kaya*'nın bu durumu ailesinden fazlaca bağımsız yaşaması söz konusu olmamış. Burada ailenin ve eşi *Hanaslı Kaya*'nın da her şeye karşın ne denli bir sabır ve çabayla ayakta kalmayı becerdiğini de önemle vurgulamak gerekir.

Sonuçta bütün bu gelişmelerden sonra, *Osman Kaya*'nın kendi anlatımıyla öyle bir noktaya gelmiş ki aile fertleri artık şiir sözünü duymak istemez olmuşlar. İşte bu son kitapların çıkması bir anlamda *Osman Kaya*'nın ailesi tarafından başka bir boyutta kabul görmesi anlamına gelmiş. Hatta bu durumu şöyle ifade etmişti *Osman Kaya*:

*Bir kutu hap bitirirdi işini
Ya da Osman Kaya ipe giderdi
Xodlu Bekir Karadeniz olmasa
Binlerce şiirim çöpe giderdi*

Bu yanıyla düşündüğümde bir insan yaşamına ilişkin güzel bir an yakalamış olduğumu söyleyebilirim. Bunu benim becerimle değil şanslılığım ile açıklamak isterim. Çünkü *Osman Kaya* boyutunda bir şairi anlayıp, bir şeyler yapmak isteyen tek kişi ben olamazdım. Ama yine de yaşamda böyle denk geldi işte. Hangi nedenle olursa olsun bir şeylerin daha iyiye gidiyor olması sevindirici.

Bir şairi şair yapan çeşitli özelliklerden söz edilebilir. Yorum, algılama, sevgi, yakın bulma gibi kısmen sübjektif yanlar içeren kişisel yaklaşımlardan öte genel kuralları vardır. Bunların en temel olanları, iyi anlatabilme, teknik boyutuyla eksiksiz olması, konu bütünlüğü, lirikliği vs.

Bazı şairler vardır *Enver Gökçe (1920-1981)*, *Ahmed Arif (1927-1991)* gibi, az sayıda şiirle insanların gönlünde yer edinebilmişlerdir. Bazı şairler vardır, çok fazla yazdıkları halde yalnızca sınırlı sayıda, bazen iki elin parmaklarından daha az şiirle anılırlar.

Ahmed Arif

Osman Kaya'yı belki bütün ötekilerden ayıran en temel özelliği yalnızca çok yazması değil, aynı zamanda her şiirinde kendini aşan ve alışlagelmiş tekrarlara düşmeme özelliğidir.

Enver Gökçe

Bir dosyayı incelerken bazen heyecanlı bir öykü okurcasına bir sonraki şiirde artık daha ne bulmuş olabilir ki diye

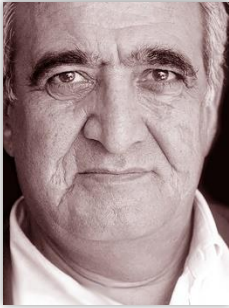
düşünmekteydim ilk zamanlarda. Sonra vazgeçtim bu meraktan. Çünkü bir biçimde etkileyici, yeni ve özgün bir konu ve kavramı bulacağından artık emindim.

Gördüm ki okuyucuyu şaşırtacak kavramlar bulmakta hiç zorlanmamakta. Dahası bu kavramları bulmak gibi bir sorunu olduğunu söylemek işi tam açıklamamak olur. Aslında bu kavramlarla iç içe yaşıyor ve ne zaman nerede neyi nasıl kullanacağı gibi bir sıkıntısı yok. Bir yazımda *Osman Kaya*'ya ilişkin bu durumu ifade etmeye çalışırken, şeytanın aklına gelmeyen kavramları bulması ve doğallıkla kullanmasından söz etmiştim.

'Garip' akımının en belirgin yanı ve buna bağlı olarak da bu grubun en bilinen şairi *Orhan Veli*'yi (1914-1950) öteki şairlerden ayıran asıl özellik, doğal haliyle ve büyük laf etme kaygısı olmadan yazmasıdır bence. Bütün bu doğallığının yanında bir de dürüst ve içten ifadeyi temel alması ve herkesin günlük yaşamda bin kez kullandığı sözcükleri sıralamasındaki ustalığıyla şiire dönüştürmesi de onu tamamlayan öteki öğedir.

Orhan Veli

Murat Muratoğlu (©BK)

Bildiğimiz en sıradan gibi görünen bir durumu bile duygu dolu bir güzelliğe dönüştürmesi şairi şair eden başka belirgin özelliklerden biridir. *Osman Kaya* da şiirinde genel olarak dolaysız ve sıradan görünmedeki gücü çoktan keşfetmiş ve bunu bir yaşam ve edebiyat felsefesine dönüştürmüştür.

Ancak bazen de *Adnan Binyazar* (1934) hocamın bana sıkça söylediği »Fazla mütevazı olma gerçek zannederler« uyarısına denk düşecek şiirler yazmayı ihmal etmemektedir.

Örneğin,

*Medyum olduğunu ilan edenler
Benim çeyreğimi duyamaz bile
Bir dörütlükle ben şairim diyenler
Kaç şiir yazmışım sayamaz bile*

Burada geçen anlatım şiirsel bir abartı değil tam bir gerçekliği ifade etmektedir. Büyük bir olasılıkla da bunun tam sayısını asla öğrenemeyeceğiz.

Ben bu kitabı hazırlamaya başladığım dönemlerde tümüyle yayınlanabilir özellikte olanlardan sayabildiklerimiz 6250 kadardı.

Biraz daha açıklamak gerekirse, dahası akla gelen her şeye şiir yazdığı ya da en azından şiirinde bunları işlediği düşünülürse belki gerçek sayı bilinmezse de bir tasavvur oluşabilir.

*Evren rubla sinir hastahanesi
Delinin sayısı şiir yazmışım
İstanbul'un Eyüp mezarlığında
Ölünün sayısı şiir yazmışım*

*Sanmayın okulda çalıştım derse
Destan yazdım Göle Ardahan Kars'a
Artvin'de kaç kiraz ağacı varsa
Dalının sayısı şiir yazmışım*

*Köyde Zeynep Ayşe Fatma için
Gözlerinden esinlendim kaçının
Ben üç kızın başındaki saçının
Telinin sayısı şiir yazmışım*

»Şiirde yeni bir soluk« kavramını *Osman Kaya*'yı tanıdıktan sonra yazdığım bir şiirde kullanmıştım. Kuşkusuz (yukarıda değindiğim gibi) bir şairin bir ya da birçok şiiri güzel olabilmekte. Bu yalnızca *Osman Kaya*'ya özgü değil. Böyle olsaydı, şiir (öteki sanatlar ve de bilim gibi) ilerleme gösteremezdi. Ancak belki de şiirin şu anki önemli lokomotiflerinden biri olduğunun anlaşılması için çok daha sonraları edebiyat araştırmacılarının bu konuyu incelemesi gerekecek.

Yazık, bu hep geç olur. Kimbilir belki *Osman Kaya* o zaman aramızda olmayacak. Bu da aydının, sanatçının 'kaderi' olmakta çoğu. Çünkü yaşadığı dönemde anlaşılan ve ona göre yaşayabilmiş sanatçı sayısının toplamını çıkarmak çok zor olmasa gerek.

Birçok aşığı/şaire ilişkin biyografiler hazırlarken sıkça »yaşama ilişkin hemen her konuyu şiirlerinde işledi« kavramını yinelerim. Bu çoğu şairin önemli özelliklerindedir. Onun için yinelendiğinde doğruluğundan uzaklaşmış olmaz. Zaten şairleri önemli kılan da bu güncelliği ve ayrıntılı yakalayabilmeleri ve hiçbir hesap yapmaksızın bunu sonraki kuşaklara taşımalarıdır. Ancak *Osman Kaya*'nın şiirini açıklamaya ya da anlatmaya çalışırken bu kavramı, biraz farklı, belki tersten ifade etmek daha doğru olacaktır:

Osman Kaya'nın şiirinde, yaşama ilişkin işlenmeyen konu yok gibidir.

*Şiir yazılacak tema kalmadı
Hem kafiye hem ayağı kullandım
Soma sima sema nema kalmadı
Her beceyi her uyağı kullandım*

Bazı zaman bu dünyayla ve yaşadıklarıyla ciddi bir hesaplaşmaya gitmekte, somut ve vasiyetname niteliğinde açıklamalarda bulunmaktadır.

*Toprak altı sakın sessiz bir şehir
Arapça duayı sevmez bu şair
Varsa ezberinde oku bir şiir
Elveda mezarıcı yol burda bitti*

Bugününü değerlendirirken hep kendine öğüt verir, kendini uyarır nitelikte yazmakta (aslında böyle görünmekte). Oysa bunların tümü her insan için doğrudan geçerli şeyler olmakta. Yalnızca dini inanç bakımından ifade edilen şekliyle değil, çok daha geniş boyutlara dikkat çekmekte ve bugünden bir hesaplasmaya çağırmakta herkesi.

*Dört kollu yaylıya binecektin de
Eyerli atlarda ne işin vardı
Toprağın altına girecektin de
Altıncı katlarda ne işin vardı*

Şiirindeki çok yönlülük ve süreklilik yalnızca *Osman Kaya*'nın doğası değil (buna ek olarak) sürekli kendini yenilemesiyle ilgilidir. Güncel politikadan, çevre sorunlarına dek her konuda en son verileri b arındırmayan bir şiirde belli bir süre sonra tıkanma olabilirdi. Ancak bu bir yaşam felsefesi ve 'olmazsa olmaz' haline dönüşünce doğallıkla şiir biçiminde ortaya çıkmakta. Ama özünde ciddi bir dünya görüşünün ustaca formüle edilmesine dönüşmektedir. Bunları yalnızca geçtiğimiz 30-40 yıldır Filistin, Kıbrıs, Irak, Türkiye'de değil, yüzlerce yıldır Afrika'dan Asya'ya yaşananları bazen en insani, bazen en uzlaşmaz boyutta dile getirmektedir şiirlerinde.

*Tanrı doğurmadı piç çocukları
Çekip kurtarmamız güç çocukları
Görmezlikten gelme aç çocukları
Yemeğim var kendi karnım tok diye*

Yine kendiyle söyleşir gibi ve de suçu her zaman başkalarında ar ayarak vicdanını rahatlatmak eğilimde değildir asla. Başkasını eleştirirken kendini, kendini eleştirirken başkalarını konunun dışında bırakmamaktadır.

Yaşadığı alemin bir parçası olarak olumlu ya da olumsuz hiçbir şeyden kendini soyutlamadan ve bir derviş inceliğiyle işlemektedir konuları.

*İnsanım söz hakkım var diyemedim
Blair'e Bush'a söyleyemedim
Bölgemde savaşı önleyemedim
İnsan değil eşek oğlu eşeğim*

Bazen daha gizli olarak şiire yansıyan düşünceleri, bazen de daha doğrudan yönlendirme olarak belirebilmektedir. Özellikle alt alta dört satır sıralayarak şiir yazdığını sananlara söyleyeceğini ise daha doğrudan dile getirmektedir.

*Bilinenlerin dışına
Taşamazsan şiir olmaz
Önceki yazılanları
Aşamazsan şiir olmaz*

Tanrıya inanmayan birinin Tanrıya ilişkin laf etmesi zor bir iş değil. Ancak inanan biri olarak bunu göze alabilmesi asıl cesarettir. İşte tam da bu noktada aydınının önemi öne çıkmaktadır. Yanlışı, yanlış gördüğünü dile getirmekle aydınlık doğrudan ilişkilidir.

Ayrıca Tanrıyı çoğu inançta olduğu gibi bir yargı, korku aracı ol arak görmeyip, tersine, sevgiye dayalı ve doğal inançlardaki bakış açısıyla yorumlamaktadır. Zaten bu da her şeyi doğayla birlikte hissetmek, düşünmek demektir.

Ayrıca inanç ve samimiyetten öte her şeyi kendi çıkarı için yorumlayanları çok daha derin bir bilge düzeyinde dile getirmekten de geri durmaktadır.

*Cennet ucuz değil usul
Gerçeği söyle ya resul
Tanrının her günü makbul
Yobaz cumayı gösterir*

Bu gelişmeyi de Tanrı vergisi değil, bir çaba, bir emek ve öğrenme süreci olarak ayakları üzerine bastırmaktadır.

*Yalan düzmecelerle cemaati aldatma
Yağmurun karın nasıl yağışını öğrendim
Sen bilmiyorsun hocam bana masal anlatma
Ben Adem'in Havva'nın doğuşunu öğrendim*

Ancak doğayı da düşüncüyü de inancı da birbirinden ayırmadan ve tümünü bir bütün olarak değerlendirmek onun asıl felsefesi olarak şiirinde hayat bulmakta.

*Artvin delisinin aklından zoru
Sönmez içindeki yangına bakın
Yaprağı yemyeşil çiçek sapsarı
Bitkide Tanrının rengine bakın*

Şiirindeki içtenlik ve sevgi temelli çağrışıyı yine kendi dizelerinde şöyle ifade etmektedir.

*Şiirimi okusaydı
Dinsiz imana gelirdi
Duygusallaşırdı rubsuz
Kansız imana gelirdi*

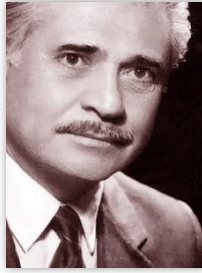
Aşağıdaki şiirde işlediği evrensel boyut ve doğduğu yere bağlılığı en dolaysız bir biçimde aktarımındır.

*Evrene yeniden gelsem
Niçin geldiğimi bilsem
Canlı değil toprak olsam
Artvin'de bir köy olurum*

Her bilim ve sanat dalında olduğu gibi ilgili kişiler birbirinden etkilenir, öğrenir ve birileri kendi özgün çizgisini bulur, bir ekol içinde kendini geliştirir. ‘Yeni Hececiler’ olarak adlandırdığım ve önümüzdeki dönemde ayrıntılı olarak inceleyeceğim, *Osman Kaya*’nın da içinde geliştiği bir gruptan söz etmek yerinde olur.

Halil Soyuer

Ayhan İnal

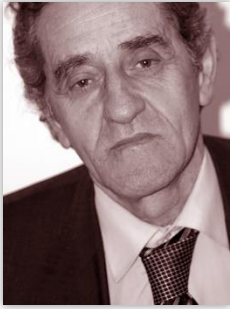

H. V. Taşyürek

Orhan Ete

Halil Soyuer (1921-2004), Cemal Safi, Hayati Vasfi Taşyürek (1931-1990), Ayhan İnal (1931-2021), Hüseyin Tansever (1930-2014), Orhan Ete (1930-1994), Kaya Özdemir (1931-2001), Turgut Çelik (1949) ve Osman Kaya adları bu grubun başta gelenleridir.

Turgut Çelik (©BK)

Her biri öteki için birçok bakımdan destek olmuş, sıkıntılı, zor zamanlarında yalnız bırakmamıştır. Ancak *Osman Kaya*’nın edebiyat çevresindeki yeri üzerine bir şeyler söylemek gerekirse en önemli payın *Halil Soyuer*’e ait olduğunu vurgulamak gerekir. Çünkü çok karmaşık ve çaresiz dönemlerde bile *Osman Kaya*’yı sürekli gözetmiş, desteğini

Kaya Özdemir

esirgememiştir. Bu destek yalnızca edebiyat alemiyle sınırlı kalmayıp yaşamın her alanında aynı içtenlikle sürmüştür. Zaten *Osman Kaya* da *Soyuer*’den söz ederken (ve yazdığı birçok şiirinde de dile getirdiği gibi) manevi babası olduğunu her fırsatta vurgulamaktadır.

*Belki olur geç olurdu
Görmezdi gözlerim benim
Belki de bir biç olurdu
Evrendeki yerim benim*

Ayrıca girişte sözünü ettiğim şiiirden sonra 17 yıl boyunca tüm aileye her türlü yardımı yapan *Yılmaz Ural* da *Osman Kaya* açısından bir vazgeçilmez olarak anılmaktadır. Bir şiiirinde bunu önemle dile getirmektedir.

*Aldı bahçesinde köşke
Derdi içmeseydin keşke
Senin Yılmaz Beyden başka
Kabrını kimse çekmezdi*

Cemal Safi de bu çevreden biri olarak *Osman Kaya* için önemli bir destek, değer ve dostluk kaynağı oldu. Onun için ark adaşları ve bir biçimde yakınlık gördüğü insanları da sıklıkla şiiirlerinde işlemektedir.

Osman Kaya'nın şiiirinden hareketle »gözden ırak olan gönülden ırak« olmamaktadır.

*Sami Ayhan Ayhan İnal vesair
Tansever Hayati Vasfi'ye dair
Halil Soyuer'e iki yüz şiiir
Yüz şiiir de Cemal Safi'ye yazdım*

Yaşamının herhangi bir anında gördüğü yardımı, desteği unutmuyor *Osman Kaya*. O insanların birçoğu yaşamıyor artık ve onlara minnet borcu ve sevgisini başkalarına ifade etme dışında çokça geri dön emiyor. Çünkü o insanlar çoktan aramızdan ayrılmışlar. Ancak sanki onlara borcunu öder gibi bugünün genç, gizli, köşelerde kalmış birçok şair ya da aşığına aynı içtenlikle elini uzatmakta ve onları gün ışığına çıkarmak için çaba göstermektedir. Özellikle yöresel çevrelerden çıkma fırsatı bulamayan birçok insana canla başla yardım etmekte, bu geleneğin sonraki kuşaklara taşınması için sürekli araştırmakta ve çeşitli yerlerde bu görüşlerini dile getirmekte, dergi ve gazetelerde yazmaktadır.

Fark ettiği yeni bir şairi/aşığı önemle ele alıp gelişmesine katkı sağladığı gibi, olumsuz gördüğü her şeyi de aynı özen ve ciddiyetle eleştirmekte ve uyarılmaktadır. Bu da *Osman Kaya*'yı öteki şairlerden ayıran ve yarına taşıyacak olan bir başka önemli özelliktir. Her konuya ilişkin birçok şiiir örneği sıralamak olanaklı. Ancak konu *Osman Kaya* olunca ve görüldüğü kadarıyla bunun sonu gelmeyecek. Onun için sözü doğrudan *Osman Kaya*'ya bırakmak en uygunu.

*Vasiyetim Bekir Karadeniz'e
Mezarıma şarap sucuk salam koy
Bitmedi dünyada yazacaklarım
Beş top kağıt on tane de kalem koy*

ya da

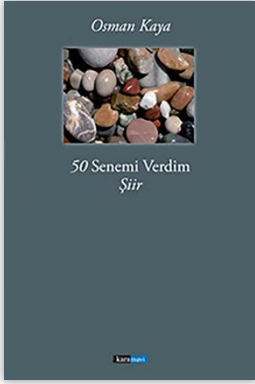
*İki Laz koy iki Kürt üzerime
Kefensiz toprağı dürt üzerime
Kaldır da Artvin'i ört üzerime
Sarmaş öyle bir tek parça bez beni*

Belli ki *Osman Kaya* yazacaklarını yetiştiremeyecek, daha çok işi olacak evrende ister aramızda ister gönlümüzde.

Osman Kaya (©BK)

* * *

Osman Kaya
50 Senemi Verdim

KaraMavi Yayınları
1. Baskı, 2010
ISBN 978-8582-08-9
16 x 24 cm, 736 Sayfa

Elli Senemi Verdim

*Yüzümdeki bu karmaşık deseni
Çizmek için elli senemi verdim
Beni anlatacak bir tek şiiri
Yazmak için elli senemi verdim*

*Artvin Ardanuç'tan saldım deliyi
Giresun Samsun'u Çorum Bolu'yu
Rumeli yakası Anadolu'yu
Gezmek için elli senemi verdim*

*Peygambere gökten inen düğümü
Kullar arasında dönen düğümü
Canlıdaki Tanrı denen düğümü
Çözmek için elli senemi verdim*